

УДК 347.454

Басовська Анна Миколаївна,
здобувач НДІ приватного права
і підприємництва імені Ф. Г. Бурчака
Національної академії правових наук України

ВІДМЕЖУВАННЯ ДОГОВОРУ ПОБУТОВОГО ПІДРЯДУ ВІД СУМІЖНИХ ДОГОВОРІВ

В статті розглядаються особливості розмежування договору побутового підряду від інших суміжних договорів, звертається увага на мету та споживчий характер договору побутового підряду на підставі яких можливе відмежування.

Ключові слова: договори, побутовий підряд, підрядні зобов'язання, замовник, підрядник, суміжні договори.

Постановка проблеми. Цивільний кодекс України (далі – ЦК України) зберігши наступність у розвитку договірної права, вдосконалив існуючі й закріпив нові інститути, спрямовані на розвиток ринкових відносин. Проте варто сказати, що правозастосовча практика щоденно стикається із труднощами відмежування одних договірних зобов'язань від інших. Не винятком є і договори побутового підряду.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. З розвитком ринкових відносин на практиці неодноразово виникають труднощі розмежування договору побутового підряду від подібних йому договорів. Вітчизняними цивілістами щоразу більше приділяється увага проблемам відмежування одних договорів від подібних інших.

Так, особливий внесок у розвиток інститутів цивільно-правового договору загалом, а також підрядних зокрема зробили такі вчені як сучасного так і дореволюційного періодів, зокрема: Ч. М. Азімов, С. М. Бервено, А. Б. Гриняк, О. В. Дзера, К. Д. Кавеліна, В. М. Косак, О. О. Красавчиков, Н. С. Кузнецова, В. В. Луць, Д. І. Мейер, Й. О. Покровський та інші.

Постановка завдання. Мета статті полягає у визначенні основних особливостей розмежування договору побутового підряду від інших суміжних договорів.

Виклад основного матеріалу дослідження. За умовами договору побутового підряду – підрядник, який здійснює підприємницьку діяльність, зобов'язується виконати за завданням фізичної особи (замовника) певну роботу, призначену для задоволення побутових та інших особистих потреб, а замовник зобов'язується прийняти та оплатити виконану роботу (ч. 1 ст. 865 ЦК України).

Незважаючи на те, що законодавцем у визначенні договору використовується термін «робота», головною особливістю даного договору все ж таки залишається результат роботи. В договорі побутового підряду результати роботи підрядника охоплюються поняттям обслуговування, а саме замовник вступає у договірні відносини з підрядником насамперед з метою задоволення своїх побутових та інших особистих

потреб. Адже договір побутового підряду укладається не з приводу лише робіт, а й робіт та їх результату. Тому предмет в договорі побутового підряду є складним, оскільки предметом виконання є конкретні дії підрядника з виконання замовлення, а також передача отриманого матеріалізованого результату.

При порівнянні договору побутового підряду з іншими видами слід насамперед звернути увагу, що договір побутового підряду відрізняється від інших видів суміжних договорів в тому числі і підрядних, певними особливостями. Серед яких: по-перше, специфічний суб'єктний склад, тобто за умовами договору на стороні підрядника завжди виступає суб'єкт підприємницької діяльності – фізична особа-підприємець чи юридична особа, які зареєстровані у встановленому законом порядку, а замовником завжди виступає фізична особа, споживач, права якого, крім ЦК України, закріплені і в Законі України «Про захист прав споживачів» від 12 травня 1991 року (в редакції від 01 грудня 2005 року). По-друге, оскільки замовник вступає в договірні відносини з метою задоволення своїх побутових та інших особистих потреб, предмет договору, тобто результат роботи повинен призначатися саме для задоволення цих потреб, а не для використання у підприємницькій діяльності [11, с. 472]. Тут погоджуємося з думкою Л. Панової, яка стверджує, що предмет договору підряду априорі не може бути виготовлений без замовлення, тобто речі виробляються під конкретного замовника, у тому числі з його матеріалів, що неможливе при купівлі-продажу [15, с. 58]. Тому, на нашу думку, саме ця ознака є ключовою для кваліфікації відносин, що виникають за договором побутового підряду.

Для ефективного регулювання договірних відносин виникає нагальна необхідність застосування відповідних правових норм до конкретних зобов'язань, які наділені певними характерними ознаками. Саме тому, у правозастосовній практиці важливе значення має чітка кваліфікація договору, зокрема виокремлення в ньому ознак, з якими закон пов'язує те чи інше правове регулювання. У свій час І. Б. Новицький та Л. А. Лунц вказували на те, що спроба провести класифікацію зобов'язань не за формальними ознаками, а по суті, саме у зв'язку із метою у сфері зобов'язального права, «становить інтерес, оскільки мета справді є надзвичайно істотним моментом для зобов'язання, що визначає його зміст. Мета зобов'язання – це задоволення певного інтересу, яким визначається зміст зобов'язання. Отже, якщо класифікація підстав виникнення зобов'язань ставиться у зв'язку із метою зобов'язань, вона має набути дійсно життєвого характеру. Така ознака договору визнавалася більшістю вчених-юристів ще з римського часу. Тобто ще того часу вчені юристи звертали увагу на складність кваліфікації договорів підряду та купівлі-продажу, оскільки ще в працях Гай Юлія Цезаря зустрічалися вказівки про те, що і купівля-продаж і підряд є такими схожими, що в деяких випадках виникає питання: має місце підряд чи купівля-продаж? [19, с. 53].

На думку О. В. Дзери та І. А. Діковської, єдність роботи та її результату є основною ознакою предмета договору підряду, яка дає змогу відмежовувати договір підряду від інших типів цивільно-правових договорів [6, с. 438]. Таким чином, очевидним є те, що в основу розмежування договорів покладена мета зобов'язання, тобто результат, якого прагнуть досягти сторони при укладенні договорів.

Розмежовуючи договори побутового підряду саме за метою договору хочеться наголосити на тому, що відповідно до ст. 655 ЦК України за договором купівлі-продажу одна сторона (продавець) передає або зобов'язується передати майно (товар) у власність другій стороні (покупцеві), а покупець приймає або зобов'язується прийняти майно (товар) і сплатити за нього певну грошову суму. Саме економічна мета, яку сторони

намагаються досягти (передача речі в власність іншій особі), може бути досягнута різними шляхами. Шляхом придбання речі за договором купівлі-продажу, а також замовлення виготовлення цієї речі за договором побутового підряду. Дані види договорів передбачають однакову кінцеву мету – саме передання майна у власність іншій особі.

Виконання роботи підрядником спрямовано на досягнення певного результату, виготовлення речі, здійснення ремонту, поліпшення або зміна її споживчих властивостей або одержання якогось іншого результату, що має конкретне речове і відокремлене від виконавця вираження. Останнє пояснюється тим, що результат роботи підрядник зобов'язаний передати замовникові. Зазначена ознака зближує побутовий підряд і купівлю-продаж. Оскільки як і в договорі побутового підряду так і при купівлі-продажу, боржник (підрядник) передає річ у власність кредитора. Проте, за договором побутового підряду підрядник зобов'язаний передати не будь-яку річ, а лише ту, яка стала предметом його виготовлення.

Нормативні правила про зобов'язання підрядного типу, в тому числі про зобов'язання з побутового підряду регулюють і економічні відносини. Тобто, очевидним є те, що за зобов'язаннями у договорі побутового підряду, підрядник зобов'язується не щонебудь дати, а щось зробити, тобто виконати певну роботу і отримати за це відповідну оплату. Виконання роботи підрядником спрямоване на досягнення певного результату, виготовлення речі, здійснення ремонту та поліпшення споживчих властивостей речі чи одержання якогось іншого результату. Крім того, підрядник повинен передати даний результат замовнику у власність, який в свою чергу повинен оплатити виконану роботу. Дана ознака зближує договір побутового підряду до договору купівлі-продажу, за яким продавець повинен передати річ у власність покупця. Проте, варто зауважити, що договір побутового підряду хоча і передбачає передачу речі як результат виконаної роботи у власність замовника, відповідальність підрядника полягає у тому, що він повинен виготовити саме ту річ, яка була обумовлена в момент укладення договору. У договорі купівлі-продажу навпаки, предмет, на момент укладення договору уже має індивідуально-визначенні ознаки, до того ж, за договором побутового підряду, підрядник має передати не будь-яку річ, а саме ту, яка стала результатом його роботи. Звідси очевидним є те, що договір побутового підряду на відміну від договору купівлі-продажу охоплює відносини не тільки товарного обігу, але і виробництва певних матеріальних благ. Хоча в юридичній літературі висловлювалися різні думки з цього приводу. Так, П. І. Стучка зазначав про єдність цих договорів. Більше того, вчений пропонував вважати договір підряду в цілому як різновид договору купівлі-продажу [17, с. 98]. В свою чергу М. І. Брагінський, В. В. Вітрянський наголошували на тому, що між підрядними договорами та договорами купівлі-продажу існує суттєва різниця, оскільки підряд охоплював і процес виготовлення результату. Оскільки будівництво будівлі являлось предметом договору підряду, а набуття готового будинку – купівлею-продажем [2, с. 21]. Саме тому, між договором підряду та купівлі-продажу існують суттєві відмінності, оскільки для суб'єктів підрядних відносин недостатньо лише передачі речі у власність, як це має місце при купівлі-продажу.

Договір побутового підряду містить схожість з договором роздрібною купівлі-продажу, оскільки містить комерційні особливості, при яких сторона зобов'язується продати товар, виконувати певні роботи та надавати послуги будь-кому, хто звернувся з такою вимогою. Як бачимо, даним видам договорів притаманна публічність договору. А з цього випливає і надає схожості між договорами така риса, яка передбачена нормами ст. 633 ЦК України, тобто заборона надання переваги окремим контрагентам, крім випадків, які передбачені законодавством. Це свідчить про наступне, що для усіх замовників за

договором побутового підряду існують однакові права та обов'язки, більше того, замовник має право не укласти договір побутового підряду у випадках якщо підрядник спонукає до укладення договору чи нав'язує додаткові роботи чи послуги. Так, наприклад, якщо замовник хотів би пошити піджак, а підрядник стверджує, що виконає його замовлення тільки в тому випадку, якщо він замовить пошиття тільки всього костюма. Або ж, замовник звернувся до підрядника відремонтувати йому чобіт, а підрядник в свою чергу запропонував йому не тільки відремонтувати, а й доставити чобіт за вказаною адресою. При цьому, замовник повинен уточнити чи буде дана послуга надана підрядником безоплатно. Якщо ні, то замовник вправі не погоджуватися на додаткові, так би мовити, «нав'язуючі» послуги на оплатній основі. Більше того, в договорі побутового підряду, як і в договорі купівлі-продажу, підрядник (боржник) передає річ у власність замовника (кредитора). Саме тут спостерігається відмінність між цими договорами, яка полягає в наступному. Якщо за умовами договору побутового підряду, хоча і можна передбачити передачу речі як результату виконаної роботи у власність замовника, спрямованої на виготовлення речі, обумовленої в момент укладення договору родовими ознаками, то за умовами договору купівлі-продажу, дана річ на момент укладення договору уже визначена індивідуальними ознаками. Крім того, за договором побутового підряду підрядник зобов'язаний передати не будь-яку річ, яка визначена індивідуальними ознаками, а саме ту, яку він виготовив, тобто яка стала результатом його роботи. Звідси робимо висновок, що побутовий підряд охоплює не тільки відносини товарного обігу, але й відносини з виробництва певних матеріальних благ.

Наступним близьким за своїми ознаками до договору побутового підряду є договір поставки. Як і договір побутового підряду договір поставки зобов'язує боржника до передачі предмету договору, тобто очевидним є те, що деякі права та обов'язки сторін збігаються, зокрема обов'язок передати й оплатити отримані речі. Якщо звернутися до історії, то в дореволюційному праві Російської імперії законодавче визначення для договору підряду та поставки було спільним. Як стверджував, Г. Ф. Шершеневич, що законодавець зблизив в одне поняття підряд і поставку, керуючись, насамперед, фіскальним поглядом на підрядників та постачальників [20, с. 605]. Як бачимо об'єднуючою ознакою того часу для поставки та підряду була передача речі з неминучим розривом у часі між укладанням договору і самою її передачею. Проте, на сьогодні, варто вказати, що якщо за договором поставки боржник повинен передати уже готову річ кредиторіві, то за договором побутового підряду підрядник спочатку повинен її виготовити (чи відремонтувати) і тільки тоді передати замовнику. Більше того, очевидною є річниця між цими зобов'язаннями, оскільки зобов'язання за договором поставки спрямоване для задоволення потреб суспільства в масових, типових видах товарів, а за договором побутового підряду відносини спрямовані на задоволення індивідуальних вимог замовника. До того ж, за договором побутового підряду, річ може бути виготовлена як з матеріалу підрядника так і з матеріалу замовника, а за договором поставки виключно з матеріалу постачальника (виробника). Більше того, предмет договору підряду завжди носить індивідуально-визначений характер, а предметом договору поставки є, як правило, речі, визначені родовими ознаками [4, с. 86]. І нарешті, зобов'язання за договором поставки зобов'язує боржника лише до передачі речі у відповідний строк, а зобов'язання за договором побутового підряду зобов'язує – виготовити, тобто виконати певну роботу, а вже тоді її передати замовнику.

Важливою відмінністю договору побутового підряду від оплатних договорів про передачу майна у власність чи користування є те, що його предметом завжди виступають

індивідуально-визначені речі, а при переробці або виконанні іншої роботи конкретний матеріалізований результат щодо індивідуально-визначеної речі [16, с. 227-246]. Необхідність створення нових індивідуально-визначених речей або зміни їх споживчих властивостей передбачає здійснення підрядником робіт за завданням замовника. Більше того, за нормами ст. 849 ЦК України, замовник має право у будь-який час перевірити хід і якість роботи, не втручаючись у діяльність підрядника. В свою чергу підрядник самостійно, тобто на свій розсуд, визначає способи виконання завдання замовника, якщо інше не передбачено договором.

Главою 63 ЦК України регламентовані договори про надання послуг, з якими на практиці часто ототожнюють з договорами підрядного типу, і відповідно, відбувається неправильне застосування норми права. Як відомо ще в римському праві виділялося три самостійних різновиди договору найму, а це «*lokatio conductio rei*» – найм речей, «*lokatio conductio operis*» – підряд, «*lokatio conductio operarum*» – найм послуг. Об'єднання в один договірний тип, на той час, проводилося за єдиною ознакою, в якості якої, традиційно, виділялося передача певного майна. Так Е. Д. Шешенін, який розглядав питання класифікації цивільно-правових зобов'язань про надання послуг, стверджував, що до договорів про надання послуг відносяться усі договори у сфері обслуговування, в тому числі і у сфері побутового обслуговування [21, с. 353]. Вивчаючи класифікацію, яку пропонував автор, не можемо не звернути увагу на те, що автор суперечачи самому собі, в подальшому наголошує на тому, що не можна ототожнювати сферу обслуговування зі сферою надання послуг, так само як не можна рахувати, що всі послуги однорідні за своїм економічним змістом [21, с. 356]. Як бачимо, в юридичній літературі не має однозначної відповіді стосовно чіткого розмежування договорів побутового підряду та договорів про надання послуг. Тому видається правильною думка С. Н. Клейменової, що саме відсутність в юридичній науці єдиного підходу до класифікації послуг дає можливість для подальшої дискусії [8, с. 136] та, на нашу думку, невизначеності в плані цивільного судочинства. Так, на сьогодні об'єднуючим фактом даних договорів можна назвати лише той, що як в договорі про надання послуг так і у договорі побутового підряду, сутність діяльності боржника полягає виключно у вчиненні певних дій. Адже в договорах про надання послуг, «послуги» вживаються в широкому економічному значенні. Крім того, слід зауважити, що в літературі прослідковуються різні погляди до понять «послуга», а також до поняття «робота». Аналіз статті 837 ЦК України свідчить про те, що поняття «робота» розкривається законодавцем через категорію «вчинення дій» чи «діяльності». У науково-практичному коментарі Цивільного кодексу України зазначається, що «роботи» – це діяльність, результати якої мають матеріальний вираз і можуть бути реалізовані для задоволення потреб юридичних і фізичних осіб. А «послуги» – це діяльність, результати якої не мають, як правило, матеріального виразу, вони реалізуються і споживаються в процесі здійснення цієї діяльності [18, с. 826]. Проте в літературі, на сьогодні, існує дуже багато різних поглядів, зокрема Б. О. Борисов, стверджує, що робота виступає різновидом послуг, оскільки під роботами розуміються такі послуги, кінцевим результатом яких виступає виготовлення будь-якого матеріального предмета (речі) або інший матеріальний результат [1, с. 11]. На думку Ю. Х. Калмикова, більш правильно слід вважати послуги не різновидом підряду взагалі, а навпаки – підряд, – різновидом договору послуг [7, с. 42]. У свій час Й. Л. Брауде, вірно зазначав, що послуга є різновидом роботи, оскільки робота не може полягати у виготовленні будь-якої речі або в наданні послуги [13, с. 221]. Тим не менше усі міркування в літературі зводились виключно до того, що або підряд є різновидом послуг або навпаки послуга є різновидом підрядних зобов'язань. На сьогодні

ж, склалися досить вірні погляди стосовно того, що недоцільно розглядати роботу як різновид послуг, а послуги як різновид робіт, оскільки вони спрямовані на досягнення різних результатів [5, с. 125]. Отже, можна стверджувати, що коли мова йде про діяльність у формі «робіт», то споживача цікавить саме кінцевий результат діяльності, що набуде певної матеріалізованої форми, а коли мова ведеться про «послуги» як об'єкта цивільних прав, то, звичайно, до уваги візьметься не сам результат, який споживається, а дії, які до нього призвели. Саме в цьому нами вбачається відмінність між договорами побутового підяду та договорами про надання послуг.

Договір побутового підяду, на практиці часто ототожнюють з трудовим договором. Проте незважаючи на зовнішню схожість з трудовим договором, договір побутового підяду має все є такі суттєві відмінності. Очевидна відмінність полягає насамперед в тому, що: 1) підрядник може виконувати роботу як зі свого матеріалу так і з матеріалу замовника; 2) підрядник виконує роботу на свій ризик і власним коштом, тобто своїми силами та засобами. На відміну від цього за трудовим договором, як стверджує О. Павлова, робітник, який уклав трудовий договір, зараховується до штату відповідної організації чи установи, підпорядковується правилам внутрішнього трудового розпорядку та зобов'язаний виконувати всі вказівки роботодавця [14, с. 34]. Однак, на сьогодні, деякі види робіт працівник може виконувати і в домашніх умовах, при цьому безпосередньо не підпорядковуючись правилам внутрішнього трудового розпорядку. Так, індивідуальні підприємці не зобов'язані встановлювати для працівників правила внутрішнього трудового розпорядку, тому таке розмежування даних договорів є не зовсім вірним. Вважаємо, що головними критеріями розмежування договору побутового підяду та трудового договору є, по-перше, виконання працівником за трудовим договором певної трудової функції, не обов'язково пов'язаної з отриманням уречевленого результату праці, по-друге, поширення на працівника встановленої законодавством про працю системи пільг за умовами праці, а також його оплати та соціальному страхуванню. Договір побутового підяду не створює трудових обов'язків між сторонами. Підрядник не повинен дотримуватися правил трудового розпорядку встановлених другою стороною. Так, на думку Ф. Г. Бурчака, договір побутового підяду відрізняється від трудового, насамперед тим, що винагорода визначається по результату роботи, а не по кількості і якості витраченої праці. Для трудового договору особисте виконання роботи обов'язково у всіх випадках, а для договору підяду – тільки в окремих випадках, коли враховуються особисті здібності і кваліфікація виконавця замовлення. Крім того, підрядниками можуть бути як фізичні так і юридичні особи, а працівниками за трудовим договором завжди є фізичні особи [3, с. 75].

Трудовим договором є угода між працівником і роботодавцем (юридичною або фізичною особою-підприємцем), за якою працівник зобов'язується виконувати роботу, визначену цією угодою, і підпорядковується при її виконанні, як правило, внутрішньому трудовому розпорядку (крім трудових угод, які укладені з фізичною особою-підприємцем), а роботодавець зобов'язується виплачувати працівникові заробітну плату і забезпечувати умови праці, необхідні для виконання роботи, передбачені законодавством про працю, колективним договором чи угодою сторін. Так, на думку В. Мосейчука, при укладенні трудового договору роботи виконуються утриманням роботодавця, тобто за його рахунок, із його матеріалів, з використанням його інструменту та обладнання. Результат робіт, що виконуються за трудовим договором, є власністю роботодавця, який несе ризик випадкового знищення або випадкового пошкодження (псування) матеріалу до настання строку здавання робіт, а також ризик випадкового знищення предмета договору

підряду до здавання його замовникові без вини сторін тощо [10, с. 18]. Разом з тим, як зазначає А. Б. Гриняк, якщо предметом договору підряду є певний результат виконаної роботи, то у трудовому договорі такий результат не є обов'язковою умовою, оскільки за трудовим договором основне значення відіграє трудова діяльність працівника в цілому, а не певної разової роботи [5, с. 135]. Більше того, в юридичній літературі звертається увага на, так би мовити, «підпорядкованості», «залежності» [12, с. 19] виконавця (працівника), а підрядник за договором побутового підряду є самостійним господарюючим суб'єктом, який при визначенні способу виконання замовлення і досягнення результату не залежить від замовника. І насамкінець, наведемо ще одну ознаку, яка відрізняє договір побутового підряду від трудового договору – це строк досягнення результату. Професор С. Н. Ландкоф вказував, на розбіжності між трудовим договором та договорами підряду саме за цією ознакою, оскільки у договорах підряду в цілому, так і в побутовому підряді зокрема, обов'язково вказується строк досягнення результату роботи, а за трудовим договором діяльність, як правило, не обмежена у часі [9, с. 277].

Висновки. На підставі вищенаведеного стверджуємо, що договори побутового підряду слід відмежовувати від перелічених вище суміжних договорів за переліченими ознаками, оскільки ототожнення даних договорів є неприпустимим та більше того, у разі виникнення спорів призводить до неправильного їх вирішення.

Список використаних джерел

1. Борисов Б. А. Услуги, правовой режим реализации. Монография // Авт. сост. Б. А. Борисов // Б. А. Борисов. – М.: Филинь, 1997. – 420 с.
2. Брагинский М. И., Витрянский В. В. Договорное право. Книга третья: договоры о выполнении работ и оказании услуг / М. И. Брагинский, В. В. Витрянский. – М.: «Статут», 2007. – 1055 с.
3. Бурчак Ф. Г. Основы советского права. Конспект лекций / Ф. Г. Бурчак. – Киев, 1958. – 81 с.
4. Гражданское право. В 2-х т. Том. 2, полутом 1: учебник / Под ред. Е. А. Суханова. – М.: БЕК, 2000. – 704 с.
5. Гриняк А. Б. Особливості правового регулювання відносин за договорами підряду: монографія / Відп. ред. В. В. Луць / А. Б. Гриняк. – К.: НДІ приватного права і підприємництва НАПрН України, 2011. – 300 с.
6. Дзера О. В., Діковська І. А. Коментар до ст. 837 ЦК України // Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: У 2 т. / За ред. О. В. Дзери (кер. авт. кол.), Н. С. Кузнецової, В. В. Луця. – К.: Юрінком Інтер, 2005. – Т. II. – 1038 с.
7. Камыков Ю. Х. К понятию обязательств по оказанию услуг в гражданском праве / Ю. Х. Камыков // Советское государство и право. – 1976. – № 5. – С. 42-44.
8. Клейменова С. Н. К вопросу о классификации услуг и договоров об оказании услуг / С. Н. Клейменова // Другі юридичні диспути з актуальних проблем приватного права, присвячені пам'яті Є. В. Васьковського. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Приватно-правове регулювання суспільних відносин: традиції, сучасність перспективи». – Одеса, 19-20 квітня 2012 р. – Т. 2. – С. 126-137.
9. Ландкоф С. Н. Основы гражданского права / С. Н. Ландкоф. – Киев. – 1948. – 424 с.
10. Мосейчук В. Чим відрізняється договір підряду від трудового договору? // Дебет – Кредит / В. Мосейчук. – 2002. – № 21. – С. 18-19.

11. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: У 2 т. – 2-е вид., перероб. і доп. / За ред. О. В. Дзери (кер. авт. кол.), Н. С. Кузнецової, В. В. Луця. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – Т. 2. – С. 179 (автор коментаря до ст. 651 ЦК України – В. В. Луць). – 1088 с.
12. Орловский Ю. П. Трудовое право России / Ю. П. Орловський. – М. – 1995. – 224 с.
13. Отдельные виды обязательств. – М.: Госюриздат, 1954. – 360 с.
14. Павлова Е. А. Трудовое соглашение и договор подряда / Е. А. Павлова. – Социалистическая законность. – М.: Известия, 1987, № 7. – С. 33-35.
15. Панова Л. Мета як критерій для розмежування договорів поставки і підряду / Л. Панова // Право України. – 2004. – № 8. – С. 59-65.
16. Рыбалов А.О. Различие подряда и купли-продажи / Труды по гражданскому праву: к 75-летию Ю. К. Толстого. – М., Проспект. 2003. – 678 с.
17. Стучка П. И. Курс советского гражданского права / П. И. Стучка. – М. – 1931. – 260 с.
18. Цивільний кодекс України: науково-практичний коментар / За заг. ред. Є. О. Харитоновна. – 4-е вид., доп. і перер. – Х.: ТОВ «Одіссей», 2008. – 1200 с.
19. Цит. з статті: Г. С. Васильев, А. О. Рыбалов Различие договоров подряда и купли-продажи: Обсуждаем проблему / Г. С. Васильев, А. О. Рыбалов // Правоведение. – 2005. – № 1. – С. 53-81.
20. Шершеневич Г. Ф. Учебник русского гражданского права / По изд. 1907 г. / Г. Ф. Шершеневич. – М., Спарк, 1995. – 656 с.
21. Шешенин Е. Д. Классификация гражданско-правовых обязательств по оказанию услуг / Е. Д. Шешенин // Антология уральской цивилистики. 1925-1989: Сборник статей. – М.: Статут, 2001. – С. 346-353.

Басовская А. Н. Отмежевание договора бытового подряда от смежных договоров

В статье рассматриваются особенности разграничения договора бытового подряда от других смежных договоров, обращается внимание на цели и потребительский характер договора бытового подряда на основании которых возможно отграничение.

Ключевые слова: *договоры, бытовой подряд, подрядные обязательства, заказчик, подрядчик, смежные договоры.*

Basovskaya A. M. Dissociation consumer work contract from related treaties

The article discusses the features of a consumer contract delineation of other related contracts, draws attention to the purpose and nature of the consumer of a consumer contract on the basis of which the delimitation.

Key words: *contracts, consumer contract, contract obligations, the customer, the contractor related contracts.*

